

Zeearend

Tekst en foto's:

Geert de Vries

De Zeearend is, met maar liefst een spanwijdte van ruim twee meter, onze grootste roofvogel. Zijn bijnaam 'vliegende deur', is dan ook treffend gekozen. Vanaf het eind van de vorige eeuw is het aantal broedparen onder meer in Duitsland spectaculair toegenomen. Daardoor werden aanvankelijk vooral 's winters steeds vaker en steeds meer voornamelijk jonge Zeearenden in Nederland gezien. Vanaf 2006 broeden ze weer in Nederland, o.a. bij het Zuidlaardermeer.

Dit artikel is eerder verschenen in kwartaalblad 101 van stichting Het Drentse Landschap

Anders dan de naam suggereert is de Zeearend geen vogel die het grootste deel van zijn tijd op zee zwalkt en daar zijn kostje opscharrelt. Hij verblijft juist vooral rond binnenzeeën, meren en in uitgestrekte zoetwatermoerassen. De meeste Zeearenden broeden in Scandinavië en Noordoost Europa. In de jaren zeventig van de vorige eeuw ging het met de Zeearend in Europa heel slecht, vooral door het ongebreideld gebruik van pesticiden. Dankzij het verbod op bepaalde bestrijdingsmiddelen, zoals DDT, herstelde de Europese populatie zich geleidelijk aan. Het was slechts een kwestie van tijd of de Zeearend zou ook weer in Nederland gaan broeden... In de afgelopen decennia is heel hard gewerkt aan de ontwikkeling van nieuwe moerassen. De natuurbeheerders hebben

geduldig het moment afgewacht dat de Zeearenden op eigen kracht deze nieuwe natuur zouden ontdekken. De vreugde van het eerste Nederlandse broedgeval in 2006 in de Oostvaardersplassen was dan ook groot. Sindsdien hebben Zeearenden zich in enkele grote moerasgebieden in Nederland gevestigd. De laatste twee jaar betrof dat 10 paartjes. Het eerste broedgeval in het Hunzedal, in het Groningse deel van het Zuidlaardermeer, was voor natuurbeheerders en beleidsmakers dan ook een bekroning op al hun inspanningen. Zowel in 2017 als in 2018 vloog hier een jong uit.

Leefgebied

Het jachtgebied bestaat uit uitgestrekte moerassen met zoetwaterplassen van een goede waterkwaliteit. Hier jaagt hij op vis,

watervogels en zoogdieren. Tijdens het broedseizoen is rust een must, want dan is hij zeer gevoelig voor verstoring. Er mag dan niemand binnen een straal van 1 kilometer in de buurt van het nest komen. De Zeearend maakt zijn nest meestal in een grote oude boom die jaren achtereen wordt bewoond. Het kan worden uitgebouwd tot wel 2 meter in doorsnee en 2 meter hoog. De Zeearend heeft geen voedselterritorium dat hij tegen soortgenoten verdedigt. Bij voorkeur is zijn nest niet verder dan zo'n drie kilometer van zijn jachtgebied verwijderd. Het is een standvogel, hetgeen betekent dat een paar het hele jaar in hun jachtgebied verblijft. Wel worden broedvogels 's winters aangevuld met veelal jonge vogels van elders.

Broedseizoen

De meeste Zeearenden broeden voor het eerst op 5 jarige leeftijd. Gemiddeld worden ze 20 jaar. De Zeearend sluit een huwelijk voor het leven. Het eerste ei wordt dikwijls al eind februari gelegd en wordt meteen bebroed. Na enkele dagen wordt meestal nog een tweede ei gelegd. Na zo'n 40 dagen komt het eerste jong uit, enkele dagen later gevolgd door een tweede. Dat is handig, want als de jongen even groot zouden zijn, dan is vooral aan het eind van de nestfase het voedsel haast niet meer aanslepen. Tachtig dagen worden de jongen door beide ouders gevoerd. Daarna vliegen ze uit. Vijf jaar later bouwen ze zelf een nest dat gemiddeld niet verder dan 50 kilometer van hun geboorteplaats is verwijderd. De meeste nieuwe vestigingen van Zeearenden in Nederland zijn dan ook afkomstig van 'eigen kweek'. De jongen krijgen dikwijls kleurringen die met een telescoop af te lezen zijn. Op die manier kan de hele burgerlijke stand in kaart worden gebracht. Wie gaat met wie, hoe lang blijft het huwelijk in stand, waar verblijven de

jongen, is er uitwisseling met 'vers bloed' uit omliggende landen, et cetera. In Nederland bestaat het menu van de Zeearenden voor ruim de helft uit watervogels zoals ganzen en Meerkoeten. Dit wordt aangevuld met een kwart aan vis, zoals Karpers. Ook wordt aas gegeten. Gemiddeld heeft een Zeearend 300 tot 500 gram vlees per dag nodig.

Toekomst

De toekomst ziet er rooskleurig uit voor de Zeearend. Het aantal broedparen in Nederland zal de komende jaren nog toenemen. Zodra een Zeearend zich in een moerasgebied gaat vestigen, kan een soort michelinster aan zo'n natuurgebied worden toegekend. Immers, de Zeearend komt alleen maar als de waterkwaliteit op orde is en het moerasgebied groot en rustig genoeg is. Een broedende Zeearend is dan ook een groot compliment aan

beheerders en beleidsmakers die zich sterk maken om de natuur in Nederland mooier te maken. Logisch dat de beheerders de 'deuren' van hun moerasgebieden wagenwijd openzetten om deze 'vliegende deur' te verwelkomen.

 [Jonge Zeearenden](#)

 [Volwassen Zeearend](#)